

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egy eszám ára 10 fillér.
Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

A brassó—háromszéki h. é. vasutak államosítása.

Csaknem két hó telt el immár azóta, hogy a háromszéki vasutak államosítását kérő küldöttség a kereskedelmi miniszternél járt s hogy ő exzellenciája megígérte, hogy az államosítást lehetőleg megfogja valósítani, de sajnos, mindeddig semmi jelből sem lehet arra következtetni, hogy óhajításunk teljesül.

Két hó ugyan rövid idő, ha ily fontos kérdéstről van szó, de ha egy dolog vagy gyorsan valósítható meg vagy belátható időben már egyáltalában nem, akkor gyorsan kell vele foglalkozni; már pedig köztudomású dolog, hogy a háromszéki vasutak forgalma olyannyira fejlődött, hogy ezen vonalnak az államvasuti hálózatba való beillesztése teljesen indokolt. Ezen beillesztést a vonal mentén érvényesülő fontos közgazdasági tekintetek és a vonalmenti vidék iránti méltányosság, valamint ezen vidéknek indokolatlan megterhelhetés alóli felmentés érdeke sürgősen követeli.

Már pedig a brassó—háromszéki vasut engedélytartamának első tíz éve s előnyös megválthatásának utolsó határideje f. é. április 5-én letelik s így hosszadalmas fontolgatásra nincs idő, hanem gyors cselekvésre volna szükség.

Midőn egy oly jövedelmező vállalat átvételéről van szó, mint amilyen a brassó—háromszéki vasut, mely az államnak nem fog terhére válni, hanem tetemesen fogja emelni jövedelmét s tekintve, hogy az államosítás azonnali foganatosítására megvan a törvényadta jog, az állami megváltás ugy közgazdasági érdekből, mint pénzügyi szempontból még az engedélyidő első tíz évi szakaszán belül volna foganatosítandó, mely módozat mellett a vasut igen jutányos áron jutna az állam birtokába.

A megváltási összeget ez a vasut még a magánvállalkozónak is megéri, mennyivel többet ér meg az államnak, mely nem csak pénzének kamatozására kell, hogy tekintsen, hanem első sorban a nemzetgazdasági előnyökre, melyekkel a megváltás járna. Ezek pedig olyan szembevetőnk, hogy bizonyítgatásra épenséggel nem szorulnak.

Háromszékvármegye lakossága általában iparüző nép. Régebbi időkben iparüzése csakis a házi iparra szorítkozott, de már a mult században és mig inkább a jelen század elején a czélnek feltűnésével az ipari élet organizáltabbá kezd lenni és a házi iparból rendes kisipar fejlődik és annyira felvirágzik, hogy

ezen időtől egész a 70-es évekig Moldva nagy részét iparkészítményekkel Háromszékmegye szorgalmas iparosai látták el.

Ezen kedvező fejlődést, mely a háromszéki székely népnek és közvetve az országnak emelte jólétét, három körülmény akasztotta meg. Az első volt az első erdélyi vasutnak Brassóig való kiépítése, mely az osztrák iparcikknek nyitotta meg az utat a székelyföldre, mint a székely iparfogyasztási piacokra; a második hátráltató tényezőül meg kell jelölnünk a czéheknek az 1872-ik évben történt eltörlését, mely a kontárkodó és tisztességtelen versenynek és a kettővel járó tultermelésnek vonta fel zsilipjeit. A csapások légsúlyosbika pedig az 1880-as évek közepére kiütött romániai vámháboru volt, melyet fontos állami érdekek követelnek ugyan, de mely következményképen a háromszékmegyei iparosok tönkremenését és nagy részüknek Romániába való kivándorlását okozta.

Az állam, a haza érdekében szenvedte meg a háromszéki székelység ezen csapást is, amint a multban számtalanszor fogta fel öntestével tatárnak, töröknek a haza ellen intézett támadásait.

A román vámháboru folytán beállott küzdelemben a legtöbben elbuktak, tönkrementek, de egynehány iparos győzedelmesen került ki e harczból. Ezek más lelkes férfiakról támogatva ujjáteremtői voltak a székely iparnak. Ezen a maga nemében páratlan küzdelem tanuságot tesz e küzdő faj életrealóságáról és szívós kitartásáról, de másrészt kötelességévé teszi az országnak, hogy az országos érdekek miatt elbukott és önerejéből feléledt háromszékmegyei iparnak olykép legyen segítségére és támogatására, hogy az ezen ipar termékeit szállító vasutvonal államosítása által ezen iparnak olesó közlekedési eszközt juttasson.

Ennek módja pedig nem más, mint a háromszéki vasut államosítása. S amidőn e kérdéstről van szó épen nem indokolt a hosszas töprengés, mert bátran állíthatjuk, hogy sokkal nagyobb vonalakat váltott már meg az állam sokkal rövidebb idő alatt, noha kevesebbet jövedelmeznek, mint a mennyit ez a vasut jövedelmezni fog.

A székelyföldi vasutak elszigeteltsége már magában véve is elég ok arra, hogy e vonal államosítassék s hogy mindezen vasutak ne csak terhet jelentsenek tulságos drága dijaiknál fogva a lakosságra, hanem a dijak olesóbbá tétele által előnyére váljanak. Nagyon ráférne az amugy is nehéz viszonyok közt tengődő székely iparra ennyi segítség s ha tekintetbe vesz-

szük, hogy az a segély az államnak még csak pénzébe sem kerülne, hanem ellenkezőleg még önmagának biztosítana jókora előnyöket, megbocsáthatatlan mulasztás számba menne, ha a közelgő határnap felhasználatlanul mulna el.

E mulasztás nemcsak az eddigi tartahatatlanság állapotok állandósítását jelentené, hanem még további súlyos bajoknak volna okozója, mert most szünik meg a tíz évi adómentessége is e vasutaknak, ami meginttetemes fuvardíjdrágulást fog okozni. Hogy aztán hová fog jutni a most is a legnehezebb válságokkal küzdő székely ipar, az könnyen előre látható. *A Kézdi-Vásárhelytől Brassóig terjedő vonal mentén fekvő iparos osztályt a fuvardíj ezen további drágulása teljesen versenyképtelenné fogja tenni s rövidesen befog állani végnapjuk.*

A brassó—háromszéki h. é. vasutak engedély okmánya az 1890. évi április 18-án adatott ki; az 1900. évi április 17-én záródik tehát e vasut engedélyének első 10 éve.

Visszapillantva ezen időszakra, a nevezett vasut forgalmának oly fejlődését tapasztaljuk, melyent alig mutathat fel más magyarországi h. é. vasut.

Ugyanis az 1892—1898-ig bezárólag lefolyt 7 év alatt (az 1891. év nem volt teljes) a forgalmi eredmények következőképen alakultak.

	Utaz volt személy	A szállított mennyiség kitett tonnát	Az összeforgalom bruttó bevétele volt forint
1892. évben	338500	77474	257.807.
1893. "	344800	102547	293.716.
1894. "	387400	106600	313.355.
1895. "	405000	120525	336.784.
1896. "	429000	130613	354.089.
1897. "	488000	155273	387.491.
1898. "	502100	314300	404.136.

Látjuk ezen adatokból, hogy a vasut forgalma már az első esztendőben erősen indult s évről-évre emelkedett, ha pedig a forgalmi eredményeket hosszkilómetereként számítjuk és így hasonlítjuk össze egyéb hazai h. érdekű vasutak eredményeivel, akkor kitűnik, hogy az 1897-ik évben a brassó—háromszéki h. é. vasutak

bruttó bevétele	frt 3758.
üzleti kiadása	" 2054.
üzleti feleslege	" 1704.

volt vonalkilómetereenként.

Ez eredménynél kedvezőbbet a m. kir. államvasutak üzemében levő vasutak közül csak kettő tud felmutatni, a budapest—esztergomi és a petrozsény—lupényi h. é. vasut, a többi mind messze alatta marad a brassó—háromszéki vasut eredményeinek.

Kétségtelen, hogy e kedvező forgalmi eredmények a jövőben is csak emelked-

hetnek, mert erről nemcsak a vonalmenti vidék termelő képessége és lakosságának rátermettsége, hanem azon körülmény is kezeskedik, hogy a székely vasutak Sepsi-Szentgyörgy—Csikszeredai vonalának és egyéb vonalának megnyitása igen tetemes átmeneti forgalommal alimentálja a Sepsi-Szentgyörgy—brassói vonalrész forgalmát.

Bármily kedvezők azonban az imént előadott eredmények a nyereségre alapított részvénytársaság szempontjából, közgazdasági és országos szempontból ezen birálatot nem állják meg, mert a vasut nagyobb részt külföldi német tőkével lévén megépítve, az elsőbbségi szelvények osztaléka nem egyéb, mint külföldi tőkepenzeseknek hazai termelők és fogyasztók által fizetett adó. E czimen az 1891—1898. évek alatt kerekén egy millió frt fizetett ki.

E tisztán pénzbeli áldozaton kívül a a vasutmenti vidékre még egy másik és a fenténél súlyosabb teher nehezedik azon körülményből, hogy a vonal nem állami, hanem magántársasági tulajdon és ezen teher az árudijszabás magassága, melynél fogva a szóban lévő vasut vidéke jóval kedvezőtlenebb helyzetbe szorul, az országnak az államvasutak olcsóbb díjszabását élvező más részeivel szemben. Ezen aránytalanság a szorosán vett helyi forgalomban, de még nagyobb mértékben a h. é. vasut és az államvasutak törzsvonalai között irányuló áruforgalomban mutatkozik.

Ha ezen különbözések évi összértékét e differenciák megközelítő átlaga és a Brassó—háromszéki h. é. v. 1898. évi üzleti jelentésének kinutatót árúmenyiségek alapján számítjuk, körülbelül évi 80.000—90.000 frtra tehetjük azon összeget, melylyel a h. é. v. vidéke, közvetve pedig az ország közgazdasága adózik azért, mert a szóban lévő vonal magántársaságnak képezi tulajdonát.

Ugy halljuk, hogy a miniszteriumban az államosítás ellen érvel azt hozzák fel,

hogy az ily akció a magyar h. érdekű vasutak hitelét a külföldön megingatná és egyáltalában bizalmatlanságot keltene ezen intézmény ellen.

Kihallatszik ezen érvelésből a frankfurti Rentenbank vezérigazgatójának, Gerhard Gusztáv gondolkozása, avagy talán sugalmazása, mert az ő megbízásából nem egyszer hangoztatták e dolgot egyes miniszteri felterjesztésekben. Tényleg azonban a dolog következőképen áll:

A külföldi, nevezetesen a frankfurti Rentenbank mögött álló pénzügyi körök vajmi keveset törődnek általánosságban a h. é. vasuti intézmény hitelével, hanem minden egyes konkrét esetben az illető vállalat jóságát nézik. Ha ez beválik, akkor megcsinálják a vasutat, másképen nem.

Az állam megváltási jogát az illető pénzügyi körök igen jól ismerik, azzal számítanak, sőt azt egyes vasutaknál annyiban is vették számításuk körébe, hogy a kérdéses vasutak államosításával, mint az ő érdekükben levő ténynyel vetnek számot. Ilyen vasutak; a Győr-Veszprém-Dombovári, a Héjjasfalva-székelyudvarhelyi és a Brassó-háromszéki. Mindhármát a frankfurti bank elejétől fogva azon számítással vette meg, hogy a vonalak rövid időn várható államosításánál a tőke bő nyereséggel fog megtérülni; ha tehát az államosítást az elsőbbségi részvényesek most ellenzik, úgy az csak azért történik, hogy minél magasabb árt érjenek el.

Nevezetesen a Brassó-háromszéki v. elsőbbségi részvényeit az Erlanger és Sulzbach testvérek bankházból álló konsorciuma ca 66%-on vette meg, ami úgy volt lehetséges, hogy az építési szerződést aránylag igen csekély általánosságban kötötték meg az Arnoldi céggel, mely a vállalatba kevés híjja, hogy bele nem bukott.

A fenti áron szerzett részvényeket 92%-on adták el a frankfurti Rentenbanknak, mely viszont 1896-ban más pénztézetekkel együtt 104%-on bocsátotta a piacra a czimleteket, melyekből azonban

aránylag kevés kelt el, úgy hogy a nagy tömeg még most is a Rentenbank birtokában maradt. Az összes elsőbbségi részvények közül 10.000 frt névérték van egy magyar főur birtokában, ki azokat a kibocsátási árfolyamon vette meg, tehát a 100 frttal való beváltás mellett 22%-ot nyer.

A dolog tehát úgy áll, hogy az első konsorcium 25%-ot már is nyert a papi-ron, az államosítás esetén pedig a Rentenbank újabb 8%-ot fog nyerni és veszteséget csakis azon kevésszámú németországi kis részvényes szenvedhet, ki 104 százalékon vette meg a czimleteket. Ez utóbbiak azonban ne a magyarországi vasuti politikát, hanem saját honfitársaikat okozzák, kik nemcsak a részvények piacra bocsátásakor mélységesen hallgattak a székely vasutak kiépítéséből várható körülményekről, hanem az üzleti jelentések német fordításából az erre vonatkozó passust egyszerűen kihagyták s így a minisztert az ország érdeke ellenére informálják.

Előadtuk föntebb azon forgalmi és közgazdasági okokat és viszonyokat, melyek a háromszéki vasutak államosítását sürögösen kívánatosá teszik. Hátra van még a kérdés pénzügyi részének megvilágosítása. Az első tíz esztendő alatt a megváltási árt az engedélyokmányban megállapított építési tőke, azaz 2,500.000 frt, képezi; ez időszak multával az utolsó hét év tiszta jövedelméből a törvényben megállapított átlagnak öt százalékkal való tőkésítése adja a megváltási kulcsot, a mi számításunk szerint 3.240.000 frtnak felel meg. Tehát, ha a megváltás nem fogantatott azonnal, vagyis az első tíz éven belül, az államnak már a mostani eredmények alapján is 440.000 frttal többet kerül. A fentebbiekből kitűnik, hogy a háromszéki vasutak államosítása, a székely nép ipari fellendülésének alap feltételét képezi, azé a maroknyi, szorgalmas népé, mely távol az ország szivétől az európai civilizáció legvégső határán ezer év óta őrzi a határköveit s mely habár

TÁRGYA.

AZ ORVOS.

A hold fénye vakító ezüsthfnyel tükröződik az országutat borító hórétogen. Sötét körvonalakban terül el az ut mentén a városon kívül pavillon rendszerben épített megyei kórház, közepén az igazgatósági épülettel.

Ennek az épületnek első emeletén fekszik az igazgató—főorvosnak, a világhírű jeles sebésznek, lakása. Éjjelre jár az idő. S az orvos még mindig ott áll az ablakok egyike mellett, kibámul az éjszakába. S a mint néz-néz a fekete légürbe, gondolataival képeket fest ki maga előtt:

— Most egy éve! sóhajt fel, maga előtt látva egy aranyhaju, ragyogó termetű nőt. Most egy éve! ... Ekkor hagyta el, csalta meg a felesége, kit fel-emelt a porból, a sárból, a nyomorból a kényelembe, mert szerette. S kivel csalta meg! Azzal a sápadt képű nevelővel, kit kegyelemből vett két aranyhaju gyermeke mellé: őt, az egészséges, erős férfit, a szerető férjet ezzel a tehetetlen nyomorék emberrel csalta meg.

És amint így gondolkodik, egy közelgő kocsinak a csendben messziről halló zöreje üti meg fülét s valami önkénytelen borzongás futja végig ereit.

— Hátha ő jönne haza, megtörve bűnbánóan!

megbocsátana-e neki, megbocsátana-e a feleségének, hogy két árva gyermeke visszanyerje az anyát?

S mialatt így tündök magában a kocsi a kórház elé ér s az igazgatósági épült előtt megáll.

A szomszédos helyiség orvosa száll ki a kocsiából s a főorvos csalódottan eszmél fel ábrándozásából.

— Beteget hoztak? kérdezi.

Az öreg orvos lenn egy-kétszer megnyomja a csengetyűgombot, mire elődöcög a portás s álmosan nyit kaput a kollemlen időben megjött vendégnek.

— Siessen barátom, szól az orvos, egy beteget hoztam, kit azonnal meg kell operálni, ha azt akarjuk, hogy megérje a reggelt. Hol a nagyságos igazgató-orvos ur?

Fönn az igazgató kinyitja az ablakot. A hidegben jobban észre tér s azután leszól a kollegának:

Itthon vagyok! s azonnal hozzálátunk a műtéthez. Siessen János, szól aztán a portáshoz:

Kiemelik a kocsiából a betegét. A hold sápadt fénye a sápadt arcza veti világát. Egy vézna, csontos, magas ember az, kit előhuznak a kocsiából.

— Szent Isten, szól ijedten a portás, a nevelő ur!

S az igazgató a szívéhez kap, azután irgalmatlan szavak hagyják el ajkait:

— Azt a gazembert dobják ki az országutra!

A portás leteszi a betegét, nem mer egy lépést sem tovább tenni az igazgató engedelmével, csak az öreg orvos néz fel kéréllően.

S az orvosban küzd az ember és a kötelességtudás.

— Vigyék csak fel a műtészobába, szól halkán az igazgató, megtörülve izzadságverte homlokát.

A műtétteremben felgyulnak a lámpák, apácák járnak-kelnek, hozzák a szerekot. Két férfi hozza most a betegét s lefektetik az üveglapra. Az igazgató orvos köténytben belép a szobába. Szemei az üvegen fekvő nyomorultul vetődnek s erős tekintetétől felalél a beteg, reáveti homályos szemeit s látva kezében késsel a tanárt, felsóhajt:

— Végem van! Végem... Azután újra alélt-ságba merül.

Az orvos pedig érzi, hogy a beteget megboszulhatná magát; egy milliméterrel kisebb vágás a beteg testen, vagy mélyebb vágás — s kezeitől meghalhat a nyomorult.

De első benne az orvos s mikor az igazgató ráteszi kezét a beteg testre, a kéz már nem reszket, bizton halad az élő testben, hogy kivágja a halálos fekélyt.

Az operációnak vége. A beteg el van látva a kötésekkel s az orvos izgatottan mossa le kezeitől a vért. Azután elhagyni készül a műtéttermet, de az ajtóban is feltámad újra lelkiismerete és visszaszól:

— Nagyon kiméletesen vigyék azt a nyomorultat!

Azután elrohan, le a kertbe, a kerten keresztül lakásába, két anyátlan aranyhaju gyermekéhez...

Gasparone.

ez idő alatt számtalanszor söpört végig rajta tatárnak, töröknek barbár hada, soha nem csüggedett, hanem dolgozott ujult erővel. Megvagyunk győződve, hogy kormányunk, mely már annyi jelét adta a székelység iránt való szeretetének és jóakarátának s méltányolva a fentebb kifejtett okokat, ezuttal sem fog kitérni azon megoldás elől, mely e sokat szenvedett, de a megpróbáltatásokkal mindig hazafias lelki erővel dacoló nép számára egy szebb jövő alapját lesz hivatva megvetni.

Osztrák dolgok.

Most már határozott tények igazolják föltevésünket, melyet előző számunkban e helyen az osztrák viszonyok fejlődésének szemlélése közben megállapítottunk. Ebben a helyes irányban bontakozik ki előttünk a helyzet képe. Nem esalódtunk ama föltevésünkben hogy az osztrák állami eszme egysége és így Magyarországgal szemben a dualizmus egyik föltétele, az osztrák nemzetiségi surlódások által érintve nincs.

Az osztrák Reichrath most is megválasztotta a delegációt az ifju csehek segítségével. Mindenki azt várta, hogy a csehek meg fogják akadályozni a delegáció megválasztását obstrukcióval. Ezt azonban nem tették meg, sőt a csehek részt vettek a szavazásban is. Miután tavaly is így történt a dolog, bizvást feltehetjük az ifju csehekről, hogy törekvéseik az osztrák állameszme keretében fog érvényesülni. Valószínűleg a nyelvi kérdésben és a közigazgatási önkormányzat tekintetében követelt eredményeken túl terjedni nem fog. Sőt a legújabb hírek szerint Körber miniszterelnök a nyelvi kérdés megoldása tekintetében olyan ajánlatokat tett az ifju cseheknek, amelyeket azok visszautasítani nem fognak.

Ez alapon nincs kizárva a békéltetési kísérleteknek sikere, amelyek egyre tartanak.

Most azonban az osztrák dolgok közé újabb komplikáció vegyült. Ez az újabb bonyodalom veszélyezteti az Ausztria és Magyarország közötti ki egyezést. És ha a Körber-kormány ennek a nizu-snak idejekorán ellentállni nem tud, ez esetleg bukását okozhatja. A Reichsrath mult esütörtöki szavazatából ugyanis, melylyel Schrebensky indítványára a Körber-kormány utasított, hogy a Magyarországgal kötött állategészségügyi egyezményt változtassa meg, nyilvánvalóan kitűnik, hogy az osztrák agráriusoknak nem tetszik az állategészségügyi egyezménynek az állatforgalomra vonatkozó része. A dolog úgy áll, hogy Magyarország egyoldalulag törvénybe iktatta az egész gazdasági kiegyezés komplexumát, míg Ausztriában tisztán közigazgatási uton foganatosítják azt. Ezen békéltetési tárgyalások eredményétől függ, hogy Ausztriában törvénybe tudják-e iktatni ezeket a megállapodásokat. Bizonyára nem a legkedvezőbb jelenségek közé tartozik, hogy most már meg akarják változtatni a kiegyezésnek az állatforgalomra vonatkozó részét. Csak helyeselni tudjuk a magyar kormány állásfoglalását, mely a kiegyezési javaslat változatlan fenntartására irányul. A magyar kormány nem engedhet ezen megállapodásokból. Nem engedhet még azon áron sem, hogy a Körber-kormány megtartsa.

Ez a Körber-kormány vállalkozott arra, hogy ezeket a javaslatokat törvénybe iktatja. Ebből a célból fogott hozzá a pártok békéltetéséhez.

Valóban komikus lenne, ha Körbernek sikerülne a pártokat kibékíteni, de a cél mégsem érné el, hogy a kiegyezést törvénybe iktassa. Nekünk pedig erre van szükségünk.

R.

A hét története.

A szesz kontingensről utóbbi napokban igen sok szó esett. A képviselőházban Besse-nyei Ferencz képviselő vetette fel azon kérdést, hogy több képviselő kapott engedélyt gazdasági szesztermelésre s azt nem használja fel, hanem a kapott

szesz kontingens eladja. A dolog úgy áll, hogy Magyarország az Ausztriával kötött egyezés szerint 853 ezer hektoliter szeszt termelhet 35 frtos adó mellett. Ezt itthon az 1899. XXII. t.-cz. osztja föl, olyképen, hogy az egészből 460.103 hl. a régi mezőgazdasági szeszfőzdek kontingense, 338.956 hl. pedig az ipari szeszfőzdeké. A megmaradt 53.941 hektoliter az ujon keletkező szeszfőzdek közt osztatik ki még pedig 13.941 hl. az első évben, a többi 40.000 hektoliter pedig négy évre fölosztva, aszerint, amint az uj mezőgazdasági szeszfőzdek keletkeznek. Laikus beszédben ez azt jelenti, hogy ezen kontingens hektoliterenkint 35 frt szeszadó alá esik. Aki amit a neki jutott kontingensen felül termel, 45 frt adót fizet hektoliterje után. Ez az adótétel-különbség az oka s az utóbb jelzett 40 ezer hl. mezőgazdasági uj kontingens az alkalma a seftelésnek.

A mezőgazdaságnak biztosított ezen előnyt az egyes értelmes mezőgazdák úgy használják ki a maguk zsebére, hogy uj mezőgazdasági gyárat jelentenek be, sokszor olyat, ami nem is létezik és kapnak rá illő szeszkontingens. Ez koncesszió. Viszont vannak olyan mezőgazdák, akik már a létező gyárra pl. 500 hl. kontingens kértel, de csak 100 hl-ert termelnek, tehát 400 hektoliter koncessziójuk szabad. Ezt a koncessziót azután áruba bocsátják. Mivel a nagyobb termelési képességgel bíró gyárak megszorított kontingensükkel be nem érik, vesznek eladó koncessziót vagyis kontingens. Vesznek pedig olyképen, hogy a 35 frtos koncedált adótétel helyett az eladónak fizetnek hektoliterenkint pl. 39—41 frtot (mert árfolyam is van), ami még mindig kevesebb, mintha ők a maguk koncessziójukon felül 45 frtos adótétel sulya alatt termelnének. Így azután pl. az a befolyásos földbirtokos, aki létező, vagy nem létező mezőgazdasági szeszfőzdekéi révén 1000 hektoliter fölösleges kontingens birt a pénzügyminiszteriumtól kieszközölni, ezen „eszközési” díja fejében egy egyszerű átruházó levélre nyerhet 4—5 ezer forintot. Ami elég szép provízió, mivelhogy az is csak épen olyan provízió, mint a többi. A befolyás is ember kapja és a produktív szeszgyáros fizeti meg.

Ugron Gábor zabszállítási s egyéb ügyei tárgyalás alá vette az országgyűlés összófírhételenségi bizottsága. Kihallgattak több képviselőt s a bizottság a következő határozatot hozta:

Beszerzendők a kérvények, melyeken a zabszállítási üzlet alapult.

Beszerezendők a kimutatások arról, hogy Ugron Gábor mennyi terményt és takarmányt szállított?

Beszerzendők az eredeti szerződések hiteles magyar fordításban. Fölvilágosítás kérendő arról, hogy a közös hadügyminiszterium szokott-e eltérni a nyilvános árlejtés kívánalmától és ha igen mily esetben és minő indokokból?

Fölvilágosítás kérendő arról, valjon saját termését kellett-e Ugronnak szállítani és sajátjaként jelölte-e meg a szállított zabot vagy nem?

Beszerzendő a delegáció azon határozata, mely a hadsereg részére közvetlen a termelők től rendeli a takarmány és termény beszerzését.

Beszerzendő a Lukács Antal elnöklote alatt 1899-ben tartott delegacionális albizottság előtt tett bizalmi nyilatkozata Ugron Gábornak.

Beszerzendő a magyar államvasutaktól az Ugron Gáborral kötött szerződés a talpfák szállítása tárgyában.

Beszerzendő a kereselmi miniszteriumtól a pokróczgyár fölállítására adott előlegre és segélyre vonatkozó ügyiratok.

Mindezen iratok és adatok a miniszterelnök útján szerzendők be. Egyszersmind fölkérendő a miniszterelnök arra is, hogy a szóban forgó okmányokat hitelesített magyar fordításba közölje a bizottsággal.

Ugron Gábornak a bizottság nyílt ülésében fölolvastott nyilatkozata sokszorosítva a bizottság tagjainak megküldendő.

Mindezen iratok és fölvilágosítások beérkezése után, az elnök azonnal ülésre fogja összehívni a bizottságot.

A délafrikai háboru valami nevezetes eseményt nem mutat fel. Roberst hadvezér nem nyomul előre, hanem megvárja azon 40 ezer főnyi segítő csapatot, mely a napokban megérkezik. Oranzs szabad állam elnöke, Steyn, proklamációt bocsátott ki, hogy a ki fegyvert nem fog a szabadságért, azt föbe löveti. Transval elnöke Krüger pedig már többször kijelentette, hogy a burok késhegyig menő harczot folytatnak. Minden jel odamutat, hogy az igazi háboru csak most kővetkezik, egyik felől a bur hadsereg alig 30—40 ezernyi emberével s másik felől a közel 200 ezer angol haderő. Akár mily magas véleményt tápláljon is a világ a burok hősiességéről, alig lehet remélni, hogy a tulerővel szemben sikert tudjanak elérni.

Romániában olyan formán áll a dolog, mintha forradalom akarna lenni. Ennek oka a következő:

A mult évi roszt termés mellett, mely most is óhséggel fenyegeti az országot, Romániának a konstancai kikötő megépítéséből Hallier francia vállalkozóval mintegy tizennevez millió franknyi kártérítési póre támadt. E pórt most tárgyalja egy háromtagu bizottság, köztük két külföldi alattvaló, kik Hallier emberei. A liberális ellenzék, szövetkezve a szociálistákkal és republikánsokkal, alaposan kihasználja a konzervatív kormány ellen e pórt, melynek több momentuma rendkívül felizgatta Románia békésebb elemeit is.

E hét nap óta tartó pör hatalmas hullámokat vert föl, különösen Bukarest utcáin. Bukarest napok óta ugyszólván ostromállapotban van, a liberális vezérek, különösen Sturdza Demeter lapja, a Vointia Nationala szerkesztősége által szervezett tüntetések oly nagy mérvet öltöttek, hogy az elégtelenség bizonyult rendőrség és lovas esendőrség mellett kénytelenek voltak katonaságot is igénybe venni. A tüntető tömeg ennek dacára már több ízben bevverte a román középületek, a szenátus, a kamara, az egyetem ablakait, sőt a királyi palota előtt is, hol állandó hármaskatonai kordon van fölállítva, heves tüntetések voltak.

A Vitéz Mihály szobra körüli térség, mely központját képezi a tüntetéseknek, valóságos forradalmi képet öltött; e szobor talapzatáról izgatják a tömeget volt liberális képviselők és szociálista szónokok.

Romániát ez újabb tizennevez millió franknyi veszteség után, melyet minden körülmények közt meg kell fizetnie — mert különben a Románia legutóbbi 120 millió kölesonét finanszirozó francia pénzesoport fogja a még visszatartott 25 milliból fedezni, — csak igazi esoda mentheti meg az állami esőtől, amire még a félhivatalos jellegű Epcza is elő van készülve.

Szerbia egyike a legokosabb országoknak. Ott az állam, hogy egy kis pénzt csináljon magának, monopolizálta a petroléumot, melynek ára, hogy többet jövedelmezzen az államnak, roppant magas lett. A jó szerbek erre azzal feleltek, hogy behozták az acetilin világítást s ha ez a robbanó szerszám egyik embernek kiverte is a szemét, de ellett érve a cél, az állami petroléum vevő nélkül maradt. Most ismét az államkincstár csinált egy sakkhuzást, t. i. eltiltotta a kárbid behozatalt. Kárbid nélkül pedig nincs acetilin világítás. Hogy erre mivel fognak felelni a jó szerbek, azt igazán kíváncsian várja a világ.

Színház.

Álarczos bál volt a ezime azon 4 felvonásos, énekes vigjátéknak, melyet a jelenben városunkban működő színtársulat e hó 22-én, esütörtökön előadott.

E valóban remek vigjátékkal, egy oly kedves, élvezetes estét szerzett a társulat közönségünknek, a milyenben ritkán van alkalmunk gyönyörködni. Azonban a közönség ezuttal is csak a rendes kevés számban jelent meg s így kevesen élvezhették ez estének kellemes perceit.

Ezen előadásán, elfogultság nélkül mondhatjuk, hogy Fekete Béla (Koczor, gazdag házi ur) szerepében remek volt, s többször tapsvihart aratott, Fekete ur — mint e néhány előadásból láttuk — egyike azon vidéki színészeknek, kikkel ritkán van alkalmunk találkozni. (Magda) Ráthonyi Tilla, (Vera) Szabolcsi

Jozefin, szobaleányok igazi szobaleányi rafinériával oldották meg szerepeiket s nyerték meg a közönség tetszését, mi abban is nyilvánult, hogy nyílt színre hívással zajos topsokat arattak. Kitűnő volt továbbá még Szabolesi Emil (Turnay, fodrász szerepében, ki hűen markirozva az új század elei hajművészeket, pompás alakításával s kitűnő humorával, mindvégig derütségben tartotta a jelenlevőket. Ugyazintén (Tógyer, baka) szerepében Dunay tünt ki, ki a valódi butaság minta képe volt, s egy előadásával, mint jó alakításával nyert zajos tapsokat s elismerést. Jól játszták meg szerepeiket még Mátray Gyula (Gyutaes, gyógyszerész), Kaeskovics Ödön (Flótás Béla, mérnök), kikről szintén csak jót és szépet írhatunk. A többi kisebb-nagyobb szereplők is egész odaadással igyekeztek emelni a darab sikerét s így őket is elismerés illeti. Szóval kevesen voltunk, de úgy a darabon, mint az előadáson jól mulattunk s elmondhatjuk, hogy a kik ez előadáson részt nem vettek, azok egy kedves estének örömeitől fosztották meg magukat.

Értesülésünk szerint Fekete Béla színigazgató urhoz — többfelől jövő felkérések folytán — e hó 26-án, hétfőn újra fogják közkívánatra adni e darabot. Mi mindazoknak kik jelen nem voltak, ajánljuk, hogy felhasználva az alkalmat, elne mulasszák megtekinteni, mivel egy ilyen mulattat darabot, mint kitűnő előadást ritkán van szerencsénk láthatni.

Pénteken, f. hó 23-án a társulat az „Aranykakas,” és „Krach Móni” darabok előkészületei miatt előadást nem tartott; a következő előadás szombaton volt, a melyről lapunk jövő számában bővebben fogunk megemlékezni.

J—ó—j—s.

Ujdonságok.

— **Időjárásunk** csak nem akar jóra fordulni. Nappal havazás s fanyar északi és keleti szelek kinozzák az embert, éjjelenként még erős fagyok késleltetik a kitavasodást. Még mindent magas hó borít és sehol semmi jele annak, hogy március végén, tavasz kezdetén vagyunk. Általánosan az a meggyőződés uralkodik, hogy ember emlékezet óta ilyen zord március nem volt Háromszéken.

— **A miniszter köszönete.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Neumann Ármán orsz. képviselőnek, a ki a bereczki állami elemi iskola czéljaira százhuszonhat koronát adományozott, köszönetét nyilvánította.

— **Halálozás.** Kézdivásárhelyi özv. Boeskor Károlyné Sebesi Anna, egy köztisztelőben álló matróna, f. hó 23-án, 66 éves korában Kézdi-Vásárhelyt meghalt. Temetése 25-én d. u. 3 órakor lesz. Áldás és béke poraira!

— **A sepsi-szent-györgyi méntelep.** Csak közelebről tudósítottunk annak az értekezletnek lefolyásáról, mely a sepsi-szent-györgyi méntelepnek más helyiségbe való elhelyezése felett tanácskozott. Az értekezlet Nagy Gábor min. tanácsossal egyértelemben kimondotta a méntelep itteni elhelyezésének szükségességét. Minthogy azonban erre nézve híre járt, hogy szakkörökben eltérők a vélemények, Székely György országgyűlési képviselő helyén valónak találta a földmívelési miniszter figyelmét ismételtén föl hívni a kérdésre, Darányi Ignác miniszter általános helyeslés között reflektált dr. Székely György előbb említett felszólalására s Háromszék vármegye teljes megnyugvására, a következő kijelentést tette hétfői beszédében:

„Székely György t. képviselő ur, de már régebben Beksics Gusztáv képviselő ur is sürgette, hogy a sepsi-szent-györgyi méntelep a Székelyföldön maradjon. E méntelep rosszul volt elhelyezve, mert csak szűk terület állott rendelkezésére.

Méltóztassék meggyőződve lenni, hogy mindent elkövetek, hogy a mennyiben lehetséges lesz megfelelő területet találni, a méntelep ott maradjon, mert azt tartom, hogy a Székelyföldről nem eltávolítani, de ha lehet, odavinni kell az intézményeket.“ (Általános helyeslés.)

— **Nyilvános köszönet.** Diósi Ig. Fia Lajos Czég kovásznai erdő-kezelősége, a polgári leányiskola felszerelésére 25 koronát adományozott, a

melyért az iskola nevében hálás köszönetet mondok. Balázs Márton igazgató.

— **Öngyilkosság.** Hosszu időn át volt hűsleges halottkém Vitályos András Hilib községben s a hatvanöt éves ember makacs elhatározással már több ízben meg akart halni, de hozzátartozóinak ébersége miatt elhatározása mindannyiszor hajótörést szenvedett. Végre f. hó 18-án feleségét kiküldötte a szobából s mire visszatért, már a gerendán csüngött Vitályos András. Az elsőfő fiuk elvágta ugyan a kötelet s az élesztési kísérleteket megtették, de hasztalan, mert már akkor Vitályos kiszorított. Temetése f. hó 20-án ment végbe a község nagy részvétele mellett. Tettének okát gyógyithatlan betegségének tudják be.

— **A fővárosi 1848—49-i Kossuth muzeumról.** Az 1848—49-i hős honvédek, vértanúk és Kossuth Atyánk emléktárgyainak muzeuma, a nemzet kegyeletnek legszebb temploma és legjobb iskolája a szent hazaszeretnek. Háromezernél több emléktárgy: sok száz olajfestésű csatakép és arczkép, több ezerre menő nyomtatott képek és proklamációk, az ellenségétől elvett zászlók, honvédruhák, Kossuthnak csaknem összes torinói, butorai, a világ minden részéből összegyűjtött ezernél többféle Kossuth képek, kéziratok stb. képezik a budapesti 1848—49 emlékek gazdag muzeumát. A fővárosi 1848—49-i muzeumának megalapítása óta a legbecsesebb és legérdekesebb kiadása e muzeumnak most jelenik meg. Több évi utánjárás és sok áldozatok árán most kiadott képünk Kossuthnak egyetlen legtekélyesebb életnagyképe. E remek és nagybecsű képnek muzeumunk érdekében való megvételét melegen ajánljuk hazafiság tekintetében legjobb községeink, kaszinóink, olvasókörök, egyleteink és minden jó magyarnak pártfogásába, 3 frt 40 kr. csekély árért. E képnek bolti ára 5 frt és 50 kr. vagyis 11 k. lesz. Minden igazi jó magyarnak, — ha módjában áll — szent kötelessége támogatni a fővárosi legnagyobb 1848—49-i muzeumot, midőn a jeles főváros tanácsa muzeumunknak eddig birt helyiségét elvette, míg a német Göthe muzeumnak ingyenes diszhelyiséget adtak a derék fővárosban. Az 1848—49-i dicső napoknak a most mult ötvenéves jubileum alkalmából ma nincsen nagyobb szerű emléke, mint az 1848—49-i és Kossuth muzeum, amelynek hazafias föntartóihoz, kiadványaink vevőihöz fordulunk, tudatván, hogy a hősök és vértanúk e Pantheonának létezése megszűnnék, ha országunk jobbjai nem támogatják azt. Budapest, 1900. március hó. Hazafias tisztelettel: gróf Kreith Béla, az 1848—49-i Kossuth muzeum alapítója. Krivácsy József, 1848—49-i honvéd tüzérezredes, Komárom várának v. tüzérpáncsnoka.

— **A Pesti Hirlap** valóságos irodalmi eseménynyel kezdte az újévet s azzal is zárja az első negyedévet, — Gárdonyi Géza ötkötetes nagy történeti regénye ez: Az egi csillagok, mely a lapban most ér véget. Oly rendkívüli érdeklődést, oly általános tetszést csak kevés mű aratott még a magyar olvasóközönségnél, mint a kitűnő költő és író ez első nagyszabású regénye. A második negyedre azonban már újabb irodalmi eseményt jelent be a Pesti Hirlap: Mikszáth Kálmán új nagy elbeszélését, melynek közlését a közeli napokban kezdi meg. Az már régi ismert tény, hogy a Pesti Hirlap ad legtöbb és legváltozatosabb olvasmányt a napi események megbeszélésén kívül; ad előfizetőinek különféle kedvezményeket: évenként nagy naptárt, havonként is jegyzéknaplót, diszes divatlapot féláron s mégis most újabb kedvezményt is tart fenn, de már csak leghevesebb, legkitartóbb előfizetőinek; azt már csak azok kaphatják meg, akik megszokták nélkül egész éven át előfizetői maradnak a lapnak. Ezért is melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe e páratlanul álló, nagy magyar napilapot, melynek előfizetési ára egy óra 2 kor. 40 fillér, negyedévre 7 korona; s a Párisi Divat című hetenként megjelenő diszes kiállítású divatlapot negyedévre 9 korona. Kiadóhivatal: Budapest, V., Váci-körút 78.

— **Kalauz — ingyen.** Az év egyik legérdekesebb eseménye a párisi világkiállítás lesz. Aki oda készül, annak feltétlenül szüksége van megbízható kalauzra, amely vezesse, utba igazítsa. Ilyen kalauz készül most a Magyar Hirlap szerkesztőségében. Mindenre kiterjedő mű ez, amely a Párisba

utazóknak nélkülözhetetlen. Kitűnő térkép is van benne. De az itthon maradók számára is sok élvezetet biztosít. A Magyar Hirlap minden előfizetőjének teljesen ingyen küldi meg a Kalauzt, melyet a párisi világkiállítás emlékeképpen is érdemes megőrizni. De nemcsak így kalauz a Magyar Hirlap. Kalauz maga is minden irányban. Legjobb, leghivebb kalauz a nagy magyar közönségnek. A Magyar Hirlapnak (szerkesztő: Fenyő Sándor senkivel szemben sincs lekötöttsége, Sem pártot sem egyes embert, sem klikket nem szolgál. Független és szabad. Egyetlen urat ösmer: a közérdeket. Ebben is tántorithatlan, mint minden más elvében. Aztán folytatja kalauz-tisztét gazdag rovataiban, nagyszerű hirszolgálatában, mely különösen a vidékre terjed ki és távirataiban. Irodalmi és művészeti kérdésekben fáradhatatlan kalauz a Magyar Hirlap a nagy közönségnek. Éppugy, mint közgazdasági dolgokban és közérdekek kérdésekben. Ez utóbbi illetőleg a szerkesztői üzenetek rovataiban áll a közönség szolgálatára. A Magyar Hirlap a párisi kalauzon kívül is különös kedvezményeket ad előfizetőinek. Az új előfizetők díjtalanul kapják meg a Magyar Hirlapban most folyó felette érdekes regényének eddig megjelent közleményeit (könyvalakban). Az Otthon című szépirodalmi illusztrált folyóiratot a Magyar Hirlappal együtt évnegyedre nyolcz koronáért kapják az előfizetők. Fél áron, negyedévenként egy koronáért és 50 fillérért jutnak egyszersmind a remek Francia Divatlaphoz. A Képes Gyermeklaphoz pedig negyedévenként egy koronáért. A Magyar Hirlap előfizetési ára egy negyedévre csak 7 korona, egy óra pedig két korona és 40 fillér. A kiadóhivatal Budapesten van az V. ker., Honvéd-utca 4. sz. alatt. Az előfizetési összeg legczélszerűbben postautalványon küldhető, ugyanarra feljegyezhető, hogy a fentebb említett kedvezmények közül, melyekre tart igényt az új előfizető.

— **Párisi divat.** Az idén mikor még Páris a szokottnál is inkább központja lesz a világnak, a kiállításnál fogva s mikor a párisi szabók a szokottnál is szebb, eredetibb dolgokat teremtenek, igen érdekes a hölgyközönségnek azt tudnia, milyen lapban látja mind együtt azon bámulatos szépségű mintaruhák ábráit, melyek Páris első műtermeiben készülnek. Ez a lap a Párisi Divat, melynek az első francia czégek küldik el mintaruháik fényképmásolatait. S a magyar hölgyközönség nemcsak az ábrákat kapja meg, de olyan szabásmintákat, s olyan magyarázatokat kap a lapban, hogy azok nyomán otthon is úgy készítheti e ruhát, mintha Párisban varratta volna. Az anyagok jutányos beszerzésében a szerkesztőség tanácsosai és közbenjárásával mindenkor segítségére van olvasóinak. A lap többi terét a kézimunka, a háztartás, lakásberendezés, társadalmi szokások, kozmetika, egészség fővárosi élet, konyha stb. köréből vett cikkek töltik be, lehetővé téve a vidéki olvasóknak is azt, hogy mind e dologban a főváros fejlettség színvonalán álljanak, mégpedig hasonlíthatatlanul kevesebb költséggel, mint azt különben tethetnék. A lap szabásminta és színes kép mellékletei is e czélt szolgálják: ezeken kívül egészívnyi regény is van mellékelve minden számhoz. A „Párisi Divat” előfizetési ára egy évre 16 korona, fél évre 8 korona, negyed évre 4 korona. A „Pesti Hirlap”-al együtt egész évre 36 korona, fél évre 18 korona, negyedévre 9 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

— **A Pillangó** a legjobb és legszebb magyar társadalmi és művészeti élezcslap. Ugy tartalma, mint különösen az eddigelő nálunk paratlan művészettel megrajzolt képei, ez élezcslapot az ilyenmü elsőrendű lapok közé sorozzák. A Pillangó czélja hasonló irányu német lapokat kiszorítani, a mi kitűnő tartalmával részben sikerült is. Ajánljuk ugy egyeseknek mint olvasóköröknek. E lapnak egyetlenegy szalomból sem szabad hiányoznia. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Hajós-utca 23. sz. a. van. Előfizetési ára negyedévre két korona. Mutatványszám kívánatra ingyen.

Közgazdaság.

Termeljünk jobb minőségű zöldséget.

Főleg nagyobb városok piacain ma már gyönyörű zöldséget lehet látni, jellemzi ezen zöldségeket egyrészt hogy óriás nagyságúak másrészt, hogy nagyságuk dacára a kellő zsenességgel bírnak. A városi háziasszonyok nagyon válogatóságok tekintetben ma már s hiába is viszi bárki összetöpörödött, elfásult zöldség piacra, azt senki meg nem veszi. Hogy pedig ilyen féle zöldségeit természetlenség nélkül, ahhoz nemcsak jó mag, de öntözés és megfelelő trágyázás is szükséges.

Valamennyi zöldség annál értékesebb, minél gyorsabb a fejlődése, mert csak abban az esetben lesznek a sejtfalak a gyors növekedés miatt vékonyak, nem fásodnak el, szóval a zöldség izletesebb marad. A fejlődést különösen trágyázás által mozdítjuk elő hathatósan, főleg abban az esetben, ha igen dús trágyázunk.

Konyhakerti növényeink mind igen jól tűrik az istállótrágyát, s ebből adhatunk akármennyit is minden káros következmény nélkül, feltéve, hogy a talaj eléggé nedvesen tartatik. Rendszeresen túlért marhatrágyát használunk e célra; ez nemcsak tápanyagot hoz a talajba, hanem annak humusz mennyiségét is gazdagítja és porhanyóvá teszi a földet. Nagyon jó az istállótrágyán kívül foszfátokat, nevezetesen szuperfoszfátot is adni, mert a foszforsav rendszeren nincs elegendő mennyiségben a talajban, pedig a növényzet fejlődése, ha nem szenved foszfor hiányban, sokkal erőteljesebb. A szuperfoszfát hatása különösen a hagyma és zellerféléknél, de egyéb gyökérféléknél is nagyon szembeötlő.

Emberi ürülék is adnak sokszor a konyhakerteknek; ebben van ugyan elég nitrogén és foszforsav, de káli helyett sok natriumot tartalmaz s ez utóbbit a zöldség nem igen kedveli, kivéve a spárgát és a parajt. Jó tehát a pöczegödör tartalmát fahamuval keverni, a mely kitűnő kálitrágya. Ha télen visszük ki a trágyát a konyhakertbe, soha sem szabad azt kupacokba rakni, illetve hagyni, hanem rögtön el kell teregetni. Folyékony trágyát olyan növényekre adunk, melyek a friss trágyát kedvelik, minő pl. a saláta, kalarábé stb. Ilyen trágyával csak esős vagy borus időben szabad öntözni, sohasem akkor, ha nap süt vagy ha szárazság uralkodik, mert különben könnyen kikeleti a gyökereket. Egy kevésbé ismert, s alig alkalmazott trágya a korom is, mely egymagával alkalmazva legjobban hat kavicsos vagy meszes talajon. De gyakran mésszel vagy földdel is keverik vagy a komposztra viszik.

A szőlők megjavítása.

Néhány év még, s szőlőterület tekintetében ismét ott leszünk, a hol a 70-es években állottunk. Ezt a roményt táplálhatjuk a statisztikánk azon adataiból, melyek szőlőművelésünk felkarolását jelzik. Kérdés azonban, hogy vajjon a mennyiség és a bor minőség tekintetében hasonló kilátásunk van-e. Sajnos e kérdés tagadó válasz megtételére kényszerít s ha feltesszük a másik kérdés gyanánt annak miértjét, hát azonnal tisztában vagyunk a felelettel is. Azért, mert az új szőlők telepítése lázas sietséggel történt, igen sok helyen nem járnak el az okszerűség elveinek figyelembe vételével, hanem csak úgy öletszerűen. S különösen áll ezen állítás a trágyázás tekintetében. Már pedig, ha a művelés körül elkövetett hiba valahol megbosszulhatja magát, úgy épen a trágyázás az. Épen ez okból most, midőn közeledünk azon időponthoz, hogy tevékenységünket ismét a szabad természetbe vigyük, nem tartjuk feleslegesnek egyet-írást közzétenni arra nézve, hogy mi módon juttassuk a műtrágyát a szőlőnek.

A gyakorlatban egyik termelő, a műtrágyákat a tőke nyaka körül alkalmazza, másik a tőkesorok között húzott árokban helyezi el, a harmadik pedig egyenletesen szórja el az egész területben.

Határozottan legjobb mód az, midőn a szőlő egész területén egyenletesen szóratik el. Igaz ugyan, hogy ezen eljárással a földben levő gyomok fel-

burjánzását mozdítjuk elő, de ez nem baj, mert e körülmény egyrészt intenzívebb művelésre, gondosabb kapálásra készíti, a melynek kedvező eredménye el nem marad, másrészt pedig a talaj tápanyag gazdagodását is előmozdítja, amennyiben a felkapált s ismét a földbe kerülő zöld gyomok bomlásnak indulván, a zöldtrágyázás hatásának megfelelő eredményt idéznek elő. Az egyenletes elteregtetés, illetve elhintés mellett különösen azon körülmény szól, hogy a trágyát a csapadék a gyökérzet minden részéhez lejuttatja s így az teljes egészében kihasználható.

Fiatal ültetvénynél ezélszerűbb a tőke nyaka körüli trágyázási eljárást alkalmazni, bármily trágyáról is legyen szó, ugyanezen szabály áll a leglazább természetű földekre is. Ami a trágyák alátakarását illeti, erre nézve követendő szabályul szolgáljon az, hogy a chilisalótrom s a kénsavas ammoniak igen csekélyen kapalandó alá; — ellenben a foszforsavdus trágyán, továbbá a kálitrágyák legalább is 20 centiméter mélységben.

A chilisalótromot, mint a melyből legkevesebb mennyiséget adunk, az eredményesebb szétszórás céljából homokkal vagy száraz földdel elegyítjük; ellenben egyéb műtrágyákat egymagukban is kiszórhatunk.

Az alkalmazandó mennyiségre számos körülmény gyakorol befolyást, így a földnek tápanyaggazdagsága, a szőlő lombzatának állapota, a szőlő kora, fajtája, metszése, a termelésnél kitűzött cél stb.; a melyekre nézve legjobb utmutatást a tapasztalat szolgáltat.

Ha termelőink figyelembe veszik a trágyázásra vonatkozólag most elősoroltakat, bizonyára nagyban hozzájárulnának szőlőink mennyiségének és minőségének javításához.

A talaj lazításnak befolyása a termésre.

Érdekes kísérlet került nem régen nyilvánosságra. A kísérletező 9 táblán termesztett répát, a mely táblák teljesen egyformán voltak szuperfoszfáttal és chilisalótrommal megtrágyázva. Az 1. 2. 3. számú parcellákat 6 izben kapálták, a 4. 5. és 6-ik számúakat csak négyezzer a 7. 8. és 9. számúakat csak kétszer. Az eredmény a következő volt. A kétszer kapált eredménye hektáronként: Vollendung 480 m-m, eckindorf 250., oberndorf 410 m-m., a 4 izben kapált táblákról 890, 740, 7209, a 6 izben kapáltaknál: 1. 1200 m-m., 2. 1000 m-m., 3. 1100 m-m. répát nyert levél nélkül, a mi azt mutatja, hogy a kapálásnak tehát a talaj nyitva tartásának rendkívüli nagy és előnyös hatása van, habár ez esetben a műtrágyák is lényegesen hozzá járultak a nagy terméshozamhoz.

A gipsz és az égetett mész indirekt trágya ugyan, de hatásra nézve különbözők. A gipsz főleg a herések trágyája, melyeknek gipszszel való felültrágyázására sokszor, de nem mindig kedvező eredményt szolgáltat. A gipsz ezen jó hatásának okát biztosan nem tudjuk, de valószínű, hogy a gipsz a talajban a kálit szabadítja fel. A mész szintén indirekt trágya, de főleg az agyagtalajra való, mert annak kedvezőtlen fizikai tulajdonságait megszünteti; így csökkenti az összeállóságát, kötöttségét és gyorsítja a tápanyagfelbomlást, megszünteti a talaj tevékenységét; dacára ezen hatásának, mégsem ajánljuk mindenütt a meszeztést, noha hazai agyagtalajaink legtöbbje meszszegény, mert a mész ostroma a talajnak és csakhamar a talaj kimerülését vonja maga után, ha csak bő trágyázással nem gondoskodunk arról, hogy a tápanyag-felbomlást ellensúlyozzuk; ahol tehát nincs elég trágya, a meszezés egy ideig hajt csak hasznot, később a termések minden meszezés dacára jelentékenyen csökkeni fognak, ha csak a meszezésen egyidejűleg műtrágyákkal is bőven nem látjuk el a talajt, a mely esetben a nagy termésátlagok állandóan is fentarthatók.

Hirdetések.

6267. számhoz.

Hirdetmény.

Háromszék vármegye Alispánja az 1900. évi márczius hó 12-én kelt 5649 számú rendeletével a vármegyei tanalapot tulajdonát képező s Sepsiszent-Györgyön állomásozó mentelep-panacsnokának használatában lévő lak helyreállítását 6249 kor. 69 fillér összegig erjéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat kivitelének biztosítása céljából, az 1900. évi április hó 4-ik napjának d. e. 10 órájára a vármegyei alispán ur hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati verseny tárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bántpénz esatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a vármegyei számvevőségénél a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Sepsiszent-Györgyön, 1900. márczius hó 18-án.

Alispán helyett:

Vajna Miklós
főjegyző.

(27. 1—2)

Sz. 6443/899 tkvi.

Árverési hird. kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy Fénig György Demeter végrehajtónak Varvarik Miklós végrehajtást szenvedett elleni 44 frt 18 kr tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén lévő, Bereczk község határára fekvő, a bereczki 447 sz. tkvben A + 1028., 1029/a. hrsz. ingatlanra 424 frt, az 1136/a., 1137/b. hrsz. ingatlanra 413 frt ezennel megállapított kikiáltási árbán az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1900. évi április hó 2-ik napján d. e. 9 órakor Bereczk község házájánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-kát készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi december hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bántpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság. Kézdi-Vásárhelyt, 1899. évi november hó 2-án.

Száva,

(30. 1—1.

kir. tvszéki bírő.

Szám 5154—190. Alisp.

Hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur Ó Nagyméltóságának a gőz-ekék és más nagyobb súlyu gazdasági gépeknek a közúti hidakon való átszállítása tárgyában 87821. 1899 szám alatt kiadott rendelete alapján, a következőkről értesitem a közönséget:

Az 1890. évi I. törvényezikk 1158. §-szerint fahidakon 4000 klgramm elegy súlyt meghaladó járművek csak hatósági engedély alapján szállíthatók át. Ezen intézkedés hatálya jövőben kiterjesztetik a 2¹⁰ mtrnél nagyobb nyílásu vasgerenda-tartós és a községi közlekedési (vicinális) és a tisztán községi közutakon lévő összes hidakra is.

Az átszállítási engedély, az átszállítás előtt legalább 48 órával a vármegyei kir. államépítészeti hivataltól kérendő, mely hivatal az átszállítás módjaitra szükséges intézkedéseket (pl. alátámasztás, megerősítés stb.) a jármű tulajdonosa költségére, mely költség előre fizetendő, előírja: a minek folytán az átszállító tulajdo-

nos a szükségesnek talált és előírt óvintézkedéseket, saját felelősségére pontosan végrehajtani köteles. A szállítási engedély a községek előjáróságainak és az utszemélyzetnek előmutatandó.

Figyelmeztetem tehát a közönséget, hogy úgy az állami, valamint a törvényhatósági és községi közutakon lévő fa- és vasgerenda-tartós hidakon a 4000 klgr. elegysúlyt meghaladó járművek átszállításánál a fentidézett törvényezikk határozatait szigorúan betartsák, annál is inkább, mert ha az átszállítás külön engedély kieszközlése nélkül, vagy az engedély előírandó feltételeknek mellőzésével, vagy hiányos alkalmazásával eszközölnének: azon kívül, hogy az ebből származó károkért az átszállító felelős, a fent idézett törvény 115. és 125. §-ban megszabott büntető határozatok minden esetben szigorúan alkalmaztatni fognak.

Sepsi-Szent-Györgyön, 1900. évi márczius hó 4-én.

Alispán helyett:
Vajna Miklós
főjegyző.

(26. 1—2.)

AZ „ADRIAI” BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagy onbiztonsági tőkéje 104 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:

Br. **PODMANICZKY FRIGYES.**

E társulat, mely 62 éves fennállása óta 450 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett:

tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen,

továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kihalásitási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség Kolozsvártt:

SZEKULA ÁKOS,

vezérfelügyelő.

(16. 6—6.)

Főügynökség Kézdi-Vásárhelytt:

KOVÁCS KÁROLY,

felügyelő.

H I R D E T É S E K

e lap kiadóhivatalában

olcsó áron felvételnek.

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél K.-Vásárhelytt.

MEGHIVÁS.

A s.-szt.-györgyi kerületi betegsegélyző pénztár

VI. évi

rendes közgyűlését

1900. évi márczius 31-én

Sepsi-Szent-Györgyön, a pénztár helyiségében d. u. 2 órakor tartja meg,

melyre a t. munkaadók és pénztár tagjai tisztelettel meghivatnak.

A gyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. A zárszámadások és pénztári kimutatások előterjesztése.
3. A felügyelő bizottság jelentése s a felmentvény megadása.
4. A kisorsolandó, valamint az eltávozott igazgatók helyett más igazgatók választása.
5. Választott bíróság és felügyelő bizottság választása.
6. Indítványok.

Megjegyzés. Indítványok csak úgy tárgyalhatók, ha azok az igazgatósághoz a közgyűlést megelőzőleg 24 órával írásban beadatnak.

S.-Szt.-Györgyön, 1900. évi márczius 20-án.

(28. 1—1.)

Az igazgatóság.

asztali-, pécenyec-, csemege-bort, cognacot, kis üstös szilvorimuot, valódi borseprót, székely fenyőpálinkát, eredeti tisztaságban, felelősség mellett, nagyban és kisinyben mérsékelt árban ajánlunk.

Árjegyzékeket kívánatra bérmentve küldünk.

Megrendelhető eredeti árakban Ifj. UGRON JÁNOS urnál Kovásznán, KÓNYA ANTAL urnál Nagy-Borosnyó, valamint közvetlenül a

(29. 1—3.)

Székely Borkereskedés Részvény-Társaságnál Székely-Kereszturon.

Tisztelettel kívánom a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy ápril 24-éig a Tóth István ur házába azontul a Bogdán Ferencz ur fényképészeti műtermével átellenben egy

KÁRPITOS MŰHELYT

rendeztem be, a hol elvállalok minden fajta diványok kijavítását és ujjahuzását, úgy matraczok felfrissítését, garniturák átdolgozását és mindennemű diszítéseket, függönyözéseket, butorok csomagolását, gyermekkoesik diszítését, üzletek előtt lévő napvédőket, roletákat és minden e szakmába vágó munkákat.

Szives pártfogást kérve:

BENCZEL LIPÓT,

kárpitos és diszítő.

(22. 3—0)